Hội Thảo Thứ Bảy
Về Thể Loại Người Nhịn Chay
(Phần Hai)

[Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية]

Tác giả
Sheikh Muhammad bin Saaleh Al-U'thaimeen

Dịch thuật: Abu Hisaan Ibnu Ysa

2013 - 1434

IslamHouse.com

﴿ المجلس السابع - في طائفة من أقسام الناس في الصيام ﴾

« باللغة الفيتنامية »

تأليف: الشيخ محمد بن صالح العثيمين

ترجمة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

2013 - 1434

IslamHouse.com

الحَمْدُ لِلهِ الْمُتَعَالِي عَنِ الأَنْدَادِ، المُقَدَّسُ عَنِ النَّقَائِصِ وَالأَضْدَادِ، المُتَنَزِّهِ عَنِ الصَّاحِبَةِ وَالْأَوْلَادِ، رَافِعُ السَّبْعَ الشِّدَادِ، عَالِيَةً بِغَيْرِ عِمَادٍ، وَوَاضِعُ الْأَرْضِ لِلْمِهَادِ، مُثَبِّتَةً بِالرَّاسِيَاتِ الْأَطْوَادِ، المُطَّلِعُ عَىَص سِرِّ القُلُوبِ وَمَكْنُونِ الفُؤَادِ، مُقَدِّرُ مَا كَانَ وَمَا يُكَونُ مِنَ الضَّلَالِ وَالرَّشَادِ، فِي بِحَارِ لُطَفِهِ تَجْرِي مَرَاكِبُ الْعِبَادِ، وَفِي مَيْدَانِ حُبِّهِ تُجَوَّلُ خَيْلُ الزُّهَّادِ، وَعَنْدَهُ مُبْتَغُى الطَالِبِيْنَ وَمُنْتَهَى الْقَصَادِ، وَبِعَيْنِهِ مَا يَتَحَمَّلُ المُتَحَمِّلُوْنَ مِنْ أَجْلِهِ فِي الاجْتِهَادِ، يَرَى دَبِيْبَ النَّمْلِ الأَسْوَدِ فِي السَّوَادِ، وَيَعْلَمُ مَا تَوَسْوَسُ بِهِ النَّفْسُ فِي بَاطِنِ الاعْتِقَادِ، جَادَ عَىَق السَّائِلِيْنَ فَزَادَهُم مِنَ الزَّادِ، وَأَعْطَى الْكَثِيْرِ مِنَ الْعَامِلِيْنَ المخلصين في المرادِ، أحمده حمداً يفوق عى الأعدادِ، وأشكره عى نعمه و شُكِرَ زَادَ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَـهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرْيكَ لَهُ ، لَهُ المُلْكُ الرَّحِيمِ بِالْعِبَادِ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ المَبْعُوثُ إِلَى جَمِيعِ الخَلْقِ فِي كُلِّ الْبِلَادِ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَعَىَ صَاحِبِهِ أَبِي بَكْرٍ الَّذِي بَذَّلَ مِنْ نَفْسِهِ وَمَالِهِ وَجَادَ، وَعَىَا عُمَرَ الَّذِي بَالَغَ فِي نَصْرِ الإِسْلَامِ وَأَجَادَ، وَعَىَر عُثْمَانَ الَّذِي جَهَّزَ جَيْشَ العُسْرَةِ فَيَا فَخَرَّهُ يَوْمَ يَقُوْمُ الْأَشْهَادِ، وَعَىَث عَيِّ المُعْرُوفِ بِالشُّجَاعَةِ والجلادِ، وعى جميع الآلِ والأصحابِ والتابعين لهم بإحسانٍ إلى يوم ا وَسَلِّمَ تَسْلِيماً.

Alhamdulillah, xin tạ ơn Allah Đấng Cao Cả hơn những gì con người gán ghép, Đấng Thuần Khiết nhất không vẫn bụi hay thiếu sót, Đấng Vô Can về bạn tình và con cái, Đấng đã nâng cao bảy tầng trời chất chồng nhau mà không cần cột chống đỡ, Đấng trải rộng mặt đất để con người và

vạn vật sinh sống, Đấng gia tăng sự kiên cố vững chải cho mặt đất bằng các quả núi làm cột, Đấng Tận Tường mọi bí mật và suy nghĩ giấu kín trong cỏi lòng, Đấng ấn định mọi việc lầm lạc và chân lý trong biển cả, trên cạn, trên không trung, Đấng nhìn thấu bước chân con kiến đen đi trong đêm u tối, Đấng tinh thông mọi suy nghĩ linh tinh của con người, Đấng ban đáp lại lời thỉnh cầu của người khấn nguyện, Đấng ban bố vô số cho người thành tâm ước nguyện. Bề tôi xin tạ ơn Ngài nhiều hơn cả số lượng tạo vật đã tạo, xin cảm ơn Ngài về tất cả hồng ân đã ban và mỗi lần cảm ơn lại được ban thêm. Bề tôi xin tuyên thệ Allah là Thượng Đế duy nhất xứng đáng được thờ phụng mà không có cộng tác hay đối tác với Ngài, Ngài là Đấng sở hữu vương quyền nhưng lại luôn nhân từ với đám nô lệ và bề tôi xin chứng nhận Muhammad là nô lệ, là Rasul của Ngài, Người được cử phái đến với toàn thể nhân loại trên khắp địa cầu. Cầu xin Allah ban bình an và phúc lành cho Người, cho bạn thân của Người ông Abu Bakr người đã đánh đổi sinh mạng, tài sản vì tôn giáo; cho U'mar người làm cho Islam thêm hùng mạnh trước bao thế lực kẻ thù; cho U'thmaan người đã quyên góp tài sản làm cho đoàn quân được thuận lợi, cầu xin đó là nhân chứng hữu hiệu cho ông vào ngày phán xét; cho Aly người nổi tiếng bởi cường tráng và dũng cảm; cho toàn thể bằng hữu trung kiên nghĩa đãm của Người và cho tất cả an noi theo tấm gương vĩ đại của Người.

Quí đạo hữu Muslim, trong cuộc hội thảo lần sáu tôi đã phân tích năm loại người liên quan đến nhịn chay, và trong lần thứ bảy này xin nói tiếp thể loại người nhịn chay còn lại.

Thể loại thứ sáu: Người rời đi xa nhà với mục đích để được ăn uống tự do, chăng những không được ăn uống tự do mà buộc phải nhịn chay đúng theo luật Islam. Nếu như rời xa nhà không vì mục đích này thì được phép lựa chọn giữa nhịn chay và ăn uống bình thường không phân biệt chuyến đi dài ngày hay ngắn ngày, một thời gian hay là xuyên suốt như nhóm phi công máy bay, tài xế xe khách, xe tải bởi Allah đã phán với lệnh chung rằng:

﴿وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۚ يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلْعُسْرَ﴾ البقرة: 185

﴿**Đối với ai bị bệnh hoặc đi du hành xa nhà thì được phép hoãn việc nhịn chay lại và nhịn bù vào những ngày khác tương ứng số ngày đã thiếu. Allah luôn muốn tạo sự dễ dàng cho các ngươi, chứ không hề muốn gây khó khăn cho các ngươi.**﴾ Al-Baqarah: 185 (chương 2). Trong hai bộ Saheeh ghi, ông Anas bin Maalik ﷺ kể: "*Lúc chúng tôi cùng Nabi ﷺ đi du hành xa, đối với người ăn uống không cảm thấy xấu hổ và cũng không ép buộc người nhịn chay phải xả.*"

Trong bộ Saheeh Muslim ghi, ông Abu Sa-e'd Al-Khudry ﷺ kể: "*Ai thấy được rằng mình có sức khỏe tốt thì nhịn chay là tốt nhất, và ai thấy mình mệt mỏi thì ăn uống là tốt nhất.*"

Trong bộ Sunan Abu Dawood ghi, ông Hamzah bin A'mr Al-Aslamy ﷺ đã hỏi: Thưa Rasul của Allah, tôi là người đấm bóp giác hơi chu du khắp nơi, đôi khi rơi vào tháng Ramadan, tôi là một thanh niên có sức khỏe nên cảm thấy nhịn chay sẽ dễ dàng hơn việc ăn uống và sẽ tránh được

thiếu nợ, thế nhịn chay và ăn uống điều nào tốt nhất cho tôi thưa Rasul của Allah? Rasul ﷺ đáp:

((أَيَّ ذَلِكَ شِئْت يَا حَمْزَة))

"**Cậu muốn như thế nào cũng được, hỡi Hamzah.**"*(1)*

Nếu tài xế xe khách cảm thấy khó khăn lúc lái xe mà còn nhịn chay Ramadan vì thời tiết quá oi bức chẳng hạn, lúc này được phép trì hoãn việc nhịn chay đến thời tiết bình thường hoặc lúc dễ dàng nhịn chay bù lại. Tốt nhất là người nhịn chay lựa chọn cách dễ dàng nhất giữa nhịn và ăn, nếu cả hai điều ngang bằng nhau thì nên nhịn chay bởi sẽ sớm hoàn thành nhiệm vụ và đồng cảm với cộng đồng Muslim, giống như xưa kia Rasul ﷺ đã từng làm như được ghi trong Saheeh Muslim từ ông Abu Al-Darda ﷺ kể: "*Chúng tôi cũng xuất hành với Nabi ﷺ trong tháng Ramadan dưới thời tiết nóng khắc nghiệt đến nỗi chúng tôi đều đặt tay lên đầu vì quá nắng, trong đoàn quân lúc đó không có ai nhịn chay ngoại trừ Rasul ﷺ và ông Abdullah bin Rawaahah. Và rồi Rasul ﷺ đã xả chay sớm do biết được sự nhịn chay trở nên quá khó khăn.*"

Ông Jaabir ﷺ kể: "*Năm khải hoàn về Makkah là trong tháng Ramadan, thấy Rasul ﷺ nhịn chay nên cả đoàn*

---

(1) Trong đường truyền của Hadith bị yếu nhưng lời Hadith được xác minh là thật, ông Hamzah nói: Thưa Rasul của Allah, tôi thấy mình rất khỏe trong việc nhịn chay lúc đi du hành, vậy tôi có bị tội nếu nhịn chay không ? Rasul đáp:

((هِيَ رُخْصَة مِنْ اللهِ، فَمَنْ أَخَذَ بِهَا فَحَسَنٌ، وَمَنْ أَحَبَّ أَنْ يَصُوم فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ))

"**Chẳng qua đó là sự giảm nhẹ của Allah, ai muốn thì ăn uống là điều tốt đẹp còn muốn nhịn chay thì chẳng bị tội gì cả.**"

quân đều nhịn theo cho đến khi đặt chân đến Kura' Al-Ghameen thì có người đến tâu rằng mọi người cảm thấy rất khó khăn tiếp tục nhịn chay nhưng họ chờ xem Rasul ﷺ làm gì để làm theo. Thế là Nabi ﷺ cho gọi một chậu nước mà đứng giữa ba quân uống dưới các cặp mắt của đoàn quân." Hadith do Muslim ghi.

Ông Abu Sa-e'd Al-Khudry ﷺ kể: Khi đoàn quân Rasul ﷺ đến con sông do nước mưa tạo thành, lúc đó mọi người đang nhịn chay, Rasul ﷺ ngồi trên con lừa mà ra lệnh cho mọi đang đi bộ:

((أَشْرِبُوا أَيُّها النَّاسُ))

"**Mọi người hãy uống nước đi.**" Thấy mọi người đều cự tuyệt không uống, Rasul ﷺ nói tiếp:

((إِنِّي لَسْتُ مِثْلُكُمْ، إِنِّي أَيْسَرُكُمْ، إِنِّي رَاكِبٌ))

"**Ta không giống như các người bởi Ta cưỡi lừa cảm thấy không khó khăn.**" Mọi người vẫn không chịu uống, Rasul ﷺ lập tức bước xuống múc nước uống và mọi người cùng uống theo sau, nhưng Rasul ﷺ vốn không có chủ định uống. Hadith do Ahmad ghi.(2)

Nếu nhịn chay gây khó khăn cho người đi đường xa thì hãy xả chay bởi trong Hadith của ông Jaabir ﷺ kể lúc Rasul ﷺ thấy mọi người nhịn chay khó khăn nên Người xả

(2) Đường truyền Hadith tốt được ghi chép trong quyển Al-Fat-h Al-Rabbaani.

chay và ra lệnh mọi người đều xả chay, nhưng có người bẩm vẫn còn số người đang nhịn chay thì Rasul ﷺ bảo:

((أُوْلَئِكَ الْعُصَاةُ، أُوْلَئِكَ الْعُصَاةُ))

"**Đó là những kẻ kháng lệnh, đó là những kẻ kháng lệnh.**" Hadith do Muslim ghi.

Trong hai bộ Saheeh, cũng do ông Jaabir ﷺ kể: Đang lúc đi đường thì Rasul ﷺ thấy mọi người xúm lại một chỗ mà che mát cho một người, Người hỏi: "**Chuyện gì vậy?**" anh ta đang nhịn chay, mọi người đáp. Rasul ﷺ nói:

((لَيْسَ مِنَ البِرِّ الصِّيَامُ فِي السَّفَرِ))

"**Chẳng phải việc ngoan đạo là nhịn chay lúc đi đường xa.**"

Trường hợp nhịn chay lúc đang đi đường xa và cảm thấy khó mà tiếp tục nhịn đến chiều thì được phép xả chay, bởi xưa kia Rasul ﷺ đã xả chay khi biết việc nhịn chay gây khó khăn cho đoàn quân.

Trường hợp quay trở về nhà trong lúc không nhịn chay thì sự nhịn chay hôm đó không được tính, bởi y đã không nhịn ngay từ đầu giờ và thời gian nhịn chay chỉ được tính khi ánh rạng đông xuất hiện. Nhưng có bắt buộc phải nhịn chay đến chiều không? Thì giới U'lama có hai ý kiến:

☞ Thứ nhất: Theo câu nói nổi tiếng thuộc trường phái Imam Ahmab bin Hambal bắt buộc phải nhịn chay nhằm tôn trọng thời gian và bắt buộc nhịn bù do không đủ điều kiện chấp nhận nhịn chay trong ngày hôm đó.

☞ Thứ hai: Không bắt buộc nhịn chay bởi sự nhịn chay không có lợi ích gì do đã bắt buộc phải nhịn bù, còn việc tôn trọng thời gian thì đã được miễn ở thời gian bắt đầu nhịn một cách rõ ràng minh bạch. Ông Abdullah bin Mas-u'd nói: "*Ai ăn ở đầu giờ nhịn chay thì tiếp tục ăn đến cuối giờ, tức ai được phép ăn uống ở thời khắc đầu bắt buộc nhịn chay do có lý do chính đáng thì được tiếp tục ăn cho đến cuối giờ.*" Đây là câu nói của trường phái Imam Malik, Imam Al-Shaafi-y' và là một ý kiến khác của Imam Ahmad, nhưng không phô trương việc ăn uống nhằm tránh mọi người bàn tán và nghĩ xấu, kẻo mọi người lầm tưởng rồi bắt chước làm theo.

Thể loại thứ bảy: Người bị bệnh có hi vọng chữa khỏi, được chia làm ba trường hợp:

☞ **Trường hợp thứ nhất:** Không cảm thấy khó khăn hay ảnh hưởng xấu đến sức khỏe, bắt buộc nhịn chay bởi không có lý do được phép xã chay.

☞ **Trường hợp thứ hai:** Khó khăn khi nhịn chay nhưng không gây hại đến sức khỏe, trường hợp này được phép xã chay bởi Allah phán:

﴿وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾ البقرة: 185

﴿**Đối với ai bị bệnh hoặc đi du hành xa nhà thì được phép hoãn việc nhịn chay lại và nhịn bù vào những ngày khác tương ứng số ngày đã thiếu.**﴾ Al-Baqarah: 185 (chương 2). Nhưng tốt nhất không nên nhịn chay bởi sẽ tạo thêm áp lực cho bản thân, đôi khi còn đẩy mình thoát khỏi sự dễ dàng mà Allah đã cho phép trong khi có Hadith Rasul ﷺ nói:

((إِنَّ اللهَ يُحِبُّ أَنْ تُؤتَى رُخَصُهُ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ تُؤْتَى مَعْصِيَتُهُ))

"**Quả thật Allah yêu thương người làm sự dễ dàng mà Allah cho phép giống như Ngài ghét bảo việc vi phạm tội lỗi.**" Hadith do Ahmam, Ibnu Hibbaan và Ibnu Khuzaimah ghi.*(3)*

☞ **Trường hợp thứ ba:** Gây hại đến bản thân nếu nhịn, lúc này bắt buộc y phải xả chay và cấm không được phép nhịn, bởi Allah phán:

﴿وَلَا تَقْتُلُوٓاْ أَنفُسَكُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُمۡ رَحِيمٗا ٢٩﴾ النساء: ٢٩

﴿**Và các người chớ giết hại bản thân các người, quả thật Allah rất mực độ lượng, nhân từ với các ngươi.**﴾ Al-Nisa: 29 (chương 4), Allah phán ở chương khác:

﴿وَلَا تُلۡقُواْ بِأَيۡدِيكُمۡ إِلَى ٱلتَّهۡلُكَةِ﴾ البقرة: 195

﴿**Và cấm các ngươi dùng tự tay đẩy các ngươi vào chỗ tự hủy.**﴾ Al-Baqarah: 195 (chương 2).

Vì Nabi ﷺ đã nói:

((إِنَّ لِنَفْسِكَ عَلَيْكَ حَقّاً))

"**Quả thật, anh phải có nhiệm vụ đối với bản thân anh.**" Hadith do Al-Bukhary ghi. Và Rasul ﷺ đã từng khuyến cáo:

(3) Trong đường truyền Hadith có gì đó không ổn nhưng bù lại lời Hadith được xác định đúng phù hợp với giáo lý Islam.

((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارِ))

"**Đừng hại người rồi hại mình.**" Hadith do Ibnu Maajah và Al-Haakim ghi, Imam Al-Nawawy nói: Hadith được trợ lực bởi nhiều đường truyền khác.

Trường hợp đang nhịn chay thì bị bệnh nếu tiếp tục nhịn gây khó khăn thì được phép xả chay bởi có lý do chính đáng. Nếu khỏi bệnh vào ban ngày Ramadan trong lúc đầu giờ không nhịn chay thì sự nhịn chay ngày hôm đó không công nhận nếu nhịn chay ngay lúc khỏe, bởi nhịn chay chỉ được công nhận khi ở đầu giờ, nhưng có bắt buộc nhịn chay đến chiều hay không thì đã được đề cập ở phần trên.

Trường hợp có xác nhận của bác sĩ việc nhịn chay sẽ gây trở ngại việc khỏi bệnh hoặc kéo dài thời gian chữa trị thì được phép ăn uống bởi sức khỏe quan trọng hết. Nếu bệnh có hi vọng chữa khỏi thì chờ đến lành bệnh thì nhịn bù, còn nếu bệnh không hi vọng chữa khỏi thì rơi vào thể loại thứ năm là được phép ăn uống và thay thế bằng xuất thức ăn mỗi ngày một người nghèo.

Bề tôi khẩn cầu Allah ban thành công cho cộng đồng Muslim bằng những gì yêu thích và hài lòng, xin kéo xa bầy tôi tránh xa mọi điều làm Ngài phẫn nộ, cầu xin tha thứ tội lỗi cho bề tôi, cho cha mẹ bề tôi, cho toàn thể cộng đồng Muslim bằng sự rộng lượng và nhân từ của Ngài hỡi Đấng Khoan Dung. Cầu xin bình an và phúc lành cho Nabi Muhammad, cho gia quyến cùng toàn thể bằng hữu của Người.